

Chương I
BỜ SÔNG

Chuột Chũi hì hụi suốt buổi sáng dọn dẹp căn nhà nhỏ đón mùa xuân. Đầu tiên là chổi, giẻ lau; rồi nó trèo lên ghế và thang để quét một lớp vôi trắng lên tường. Chuột Chũi lụi cụi mãi cho đến khi bụi bay hết cả vào mắt và tận cổ họng, những vệt vôi trắng dính đầy người còn lưng đau nhừ và hai cánh tay mỏi rã rời. Mùa xuân đang đến, từ trên bầu trời cao kia, từ đất dưới chân và ở xung quanh nó¹. Tâm hồn mùa xuân thanh cao chẳng hải lòng thấy cái hang nhỏ của nó cứ tối tăm và tối tàn mãi nên ủa cả vào đó, hòng đem đến những điều mới mẻ. Chuột Chũi sững lại trầm trở mắt một lúc, rồi đột nhiên nó quăng cây chổi sơn xuống sàn và thốt lên:

– Úi chà! Ở đâu ra mà lắm việc thế nhỉ! Thôi, cứ mặc kệ đấy đã!

Nó ù té lao ra khỏi nhà, thậm chí còn chẳng kịp mặc thêm áo khoác. Cái gì đó trên cao kia đang một mực

---

1. Chuột chũi là loài đào hang sống trong lòng đất. (Tất cả chú thích trong sách là của người dịch.)

réo gọi nó. Chuột Chũi bò theo cái ngạch nhỏ mấp mô thông giữa hang của nó và con đường rải sỏi nơi những con vật sống gần mặt trời và bầu khí quyển hơn Chũi vẫn thường đi lại. Nó hết cào lại bới, hết bới lại cào. Đôi vuốt bé nhỏ liên tục làm việc và nó luôn mồm lẩm bẩm:

– Đi lên nào! Đi lên nào!

Và cuối cùng thì “bụp!” ánh mặt trời chiếu vào mũi nó. Chuột Chũi lăn tròn trên thảm cỏ ấm mềm trải ra mệnh mông. Nó tự nhủ: “Tuyệt, tuyệt thật! Thế này thú hơn loay hoay quét vôi nhiều!”

Ánh nắng ấm áp bao bọc lớp lông Chuột Chũi và làn gió nhẹ thổi mát vầng trán nóng hổi của nó. Chuột Chũi đã sống tách biệt dưới mặt đất một thời gian dài, nên giờ đây bài hát thánh thót chim chóc đang hạnh phúc reo ca dội vào đôi tai đồ dẫn của nó nghe mới mẻ, lạ lùng. Chuột Chũi nhảy cẫng lên vì niềm vui được sống và khoan khoái tận hưởng mùa xuân mà chẳng phải lau dọn gì sất. Nó chạy một mạch qua đồng cỏ cho tới tận hàng giậu ngăn với một khu khác.

Có một con thỏ già đang đứng trước lỗ thủng trên bờ giậu. Nó nói:

– Đứng lại! Bỏ sáu xu ra thì được quyền đi qua lối riêng của ta!

Ngay lập tức, thỏ bị anh chàng Chuột Chũi nôn nóng và xem chừng hơi thiếu lễ độ xô ngã. Chuột lon ton chạy dọc theo bờ giậu, không ngớt trêu chọc những chú thỏ vội lén nhìn qua cửa hang xem có chuyện gì huyền nào thế.

Tất thủy đều quá tuyệt vời, đến mức Chuột Chũi không dám tin là thật nữa. Nó lảng xảng chạy hết chỗ nọ đến chỗ kia: qua các đồng cỏ, dọc theo những hàng giậu và qua các bụi cây. Đâu đâu cũng thấy chim chóc làm tổ, hoa trở nụ và lá non đâm lên xanh mướt – tất thủy đều tươi vui, đương độ sinh sôi và đầy sức sống. Thay vì bị lương tâm không thanh thản cắn rứt và liên tục nhắc nhở: “Quét vôi đi!”, Chuột Chũi thích chí được làm kẻ nhàn nhã duy nhất trong khi cả thiên hạ đang bận rộn. Xét cho cùng, cái lí thú duy nhất của một ngày nghỉ không hẳn chỉ là đứng đĩnh rong chơi, mà còn là ngồi khểnh nhìn mọi người bận bịu làm mọi việc. Nó vừa lang thang vợ vắn vừa nghĩ bụng hạnh phúc đến mức này là trọn vẹn lắm rồi thì chợt dừng lại bên bờ một con sông ăm ắp nước. Cả đời nó chưa bao giờ nhìn thấy sông, cái sinh vật lấp lánh, uốn lượn chảy, như lạng lẽ mỉm cười, ùng ục cuốn mọi thứ đi, rồi bất chợt cao hứng vỗ vào bờ. Mặt nước ánh lên rực rỡ dưới nắng với những xoáy nước, những đám bọt bong bóng lãng đãng trôi và tiếng rì rào vui tai. Chuột Chũi ngẩn ngơ như bị mê hoặc. Nó thấy mình chỉ như đứa trẻ lùn cùn mới biết đi, còn dòng sông như là người đàn ông trưởng thành làm say mê lòng người bằng cả kho những điều kì thú. Nó ngồi xuống và nghe thấy dòng sông đang thì thầm kể những câu chuyện hay nhất trần gian, những câu chuyện sinh ra từ lòng đất và theo dòng sông đi ra tận biển cả bao la.

Từ bãi cỏ nhìn sang bờ bên kia, Chuột Chũi thấy một cái hang nhỏ gần mép nước. Nó mơ màng nghĩ đó quả là một nơi xinh xắn và ấm cúng cho một cuộc sống

không đòi hỏi gì nhiều ngoài một chỗ ở dễ chịu bên bờ sông, phía trên mức nước lụt, cách xa ồn ào và bụi bặm. Nó nhìn cái hang chằm chằm. Có cái gì sang sảng, lấp lánh ở sâu giữa hang, chợt biến mất rồi lại lấp lánh như một ngôi sao nhỏ. Nhưng làm gì có sao mọc trong hang, mà đem so với đom đóm thì cái đó sáng và nhỏ hơn. Biết là Chuột Chũi đang nhìn mình, nó nháy một cái; à hóa ra là một con mắt. Rồi thì một khuôn mặt xinh xinh dần rõ nét quanh con mắt ấy, như khung tròn của một bức tranh vậy.

Khuôn mặt nhỏ màu nâu với những sợi râu óng ả.

Khuôn mặt tròn nghiêm nghị, vẫn với ánh nhìn lấp lánh trong đôi mắt ngay từ đầu đã làm Chuột Chũi chú ý.

Đôi tai nhỏ xinh và lớp lông dày óng mượt như tơ.

Chuột Sông đây mà!

Hai con chăm chú nhìn nhau một lúc. Rồi Chuột Sông lên tiếng:

– Chào cậu Chũi!

– Vâng, chào anh Chuột Sông! – Chuột Chũi đáp.

– Sang bên này không cậu? – Chuột Sông mời.

– Ôi, anh bảo sang là sang ngay được đấy à?

Chuột Chũi đáp hơi có phần bực mình, nó vẫn còn lạ nước lạ cái, chưa biết gì về dòng sông, cuộc sống bên sông và cả *cách* sang sông.

Chuột Sông lẳng lẳng khom người tháo và kéo mạnh một sợi dây thừng, rồi nhẹ nhàng bước xuống con thuyền nhỏ mà trước đó Chuột Chũi chưa để ý thấy.

Con thuyền sơn màu xanh da trời bên ngoài, trắng ở phía trong, vừa đủ chỗ cho hai chú chuột. Thoạt nhìn Chuột Chũi đã mê tít con thuyền, dù nó chưa thực sự hiểu thuyền dùng để làm gì.

Chuột Sông nhanh nhẹn chèo thuyền qua sông. Nó giơ tay ra khi thấy Chuột Chũi bước cứ rón ra rón rén:

– Nắm lấy tay tôi này! Thế, được rồi, cứ mạnh dạn đi!

Và anh chàng Chuột Chũi vừa sửng sốt vừa vui sướng thấy mình đã thực sự ngồi trên một con thuyền hẳn hoi. Nó reo lên khi thấy Chuột Sông quay thuyền, chèo sang bờ bên kia:

– Ngày hôm nay đúng là tuyệt diệu! Anh biết không, cả đời tôi chưa bao giờ đi thuyền cả!

– Thế kia ư? – Chuột Sông kêu lên, miệng há ra vì ngạc nhiên. – Cả đời cậu chưa bao giờ... Ôi, thế thì cậu đã làm cái quái gì hả?

– Thế đi thuyền thì có gì hay nào?

Chuột Chũi bẽn lẽn hỏi lại, dù trong bụng nó nhủ thầm “đi thuyền thật là tuyệt!” khi dựa vào lưng ghế ngồi, ngắm nghĩa đệm ghế, mái chèo, cọc chèo với tất cả những thứ hay ho khác, và cảm thấy con thuyền nhẹ nhẹ lắc lư dưới chân mình.

Chuột Sông vươn người về phía trước khua mái chèo, khoan thai, điềm đạm trả lời:

– Có gì hay ư? Chỉ có *mỗi* đi thuyền là hay thôi! Anh bạn trẻ ơi, cứ tin tôi đi! *Không* gì, bất cứ điều gì, có thể sánh được một nửa với việc đơn thuần là nhàn rỗi

trên thuyền. Đơn thuần là nhàn rỗi! – Chuột Sông bắt đầu ngân nga. – Nhàn-rỗi-trên-thuyền, nhàn-rỗi...

– Nhìn đằng trước kia! – Chuột Chũi chọt hét lên.

Thôi muộn mất rồi! Thuyền đã đâm sầm vào bờ. Còn người chèo thuyền mơ mộng đang cao hứng thì ngã chổng vó xuống sàn thuyền.

– ...trên-thuyền, hoặc là với thuyền. – Chuột Sông vẫn ung dung nói, bật cười hài lòng rồi mới ngồi dậy. – Ở trên thuyền hay không ở trên thuyền, nào có quan trọng gì! Chẳng có gì thực sự khó khăn cả, lôi cuốn chính là ở chỗ đó. Dù lên đường hay không, dù đi đúng đến nơi cần đến hay lạc tới chỗ nào khác, hay dù cậu chỉ chèo thuyền thôi chứ chẳng đi tới đâu cả, lúc nào cũng có việc để làm, mà chẳng phải chỉ có mỗi một việc để làm thôi đâu. Hết việc này lại việc khác. Cậu thích thì làm, không làm cũng chẳng sao. Xem nào! Nếu sáng nay cậu không bận gì, sao không ở lại đây với tôi, nghỉ ngơi một ngày cho thỏa thích?

Chuột Chũi nghe thế khoái lắm. Nó khẽ cọ những ngón chân vào nhau, hài lòng thở một hơi thật sâu, sung sướng dựa vào lớp đệm ghế êm ái và nói:

– Thế này mới gọi là sống chứ! Giờ ta làm gì nào?

– Ngồi yên nhé, chờ tôi một phút thôi!

Chuột Sông dặn Chuột Chũi rồi luồn dây neo qua cái vòng ở bến tàu và nhảy phóc vào hang. Loáng một cái nó đã trở ra, lễ mễ xách một cái làn to đan bằng cây liễu gai. Nó đặt cái làn xuống thuyền và bảo Chuột Chũi:

– Để cái này xuống dưới chân cậu!

Rồi nó tháo dây neo và chèo ra giữa dòng. Chuột Chũi tò mò hỏi:

– Có gì trong làn thế?

– Có món gà ngội này, – Chuột Sông nói một hơi, – lưỡingộiđùi lợnngội thịt bồngội dưachuộtmuối bánh mì Pháp bánh xăngүйchthịthầmbiagừng nước xôdachanh...

– Ôi, thôi, thôi! – Chuột Chũi phấn khích kêu lên.
– Thôi, nhiều quá rồi!

– Cậu nghĩ như thế mà nhiều à? – Chuột Sông hỏi hết sức nghiêm trang. – Lần nào đi dã ngoại tôi cũng mang thế. Ai cũng bảo tôi hà tiện, bao giờ cũng chỉ mang *vừa đủ ăn*.

Nhưng Chuột Chũi chẳng để những lời Chuột Sông vừa nói vào tai. Vừa bị cuốn vào cuộc sống mới mẻ này, nó say sưa nhìn mặt sông lấp lánh và ngậy người nghe tiếng khỏa nước róc rách. Những mùi hương, những âm thanh, cái gì cũng mới lạ! Và ánh nắng mặt trời! Chuột Chũi thò bàn tay với những cái móng xinh xinh xuống nước và mơ thấy những giấc mơ thật dài, dù nó chẳng hề ngủ. Còn Chuột Sông quả đúng là anh bạn đồng hành lí tưởng! Nó thông thả chèo thuyền, chẳng mảy may làm phiền Chuột Chũi. Quãng nửa tiếng trôi qua, Chuột Sông mới lên tiếng:

– Đây, anh bạn, bộ quần áo của cậu trông oách thật đấy! Khi nào đủ tiền, tớ cũng sẽ sắm một cái áo khoác bằng nhung đen như thế.

Chuột Chũi cố gắng nhòms dây nói:

– Cậu thứ lỗi cho tớ nhé! Chắc cậu nghĩ vừa rồi tớ đã cư xử thiếu lễ độ, nhưng tất cả đối với tớ đều mới lạ quá! Vậy ra đây–là–một–cái–sông!

– Dòng sông, – Chuột Sông chữa.

– Có đúng là cậu sống bên bờ sông không? Cuộc sống như thế mới tuyệt làm sao!

– Tớ sống bên bờ sông, vui buồn cùng dòng sông, chèo thuyền trên sông và bơi lội dưới sông. Dòng sông là anh, là chị tớ, là cô dì chú bác, là bạn bè, là đồ ăn thức uống, và (đương nhiên) là chỗ tắm rửa của tớ. Thế giới của tớ đấy! Tớ chẳng muốn gì khác cả. Cái gì sông không có thì không đáng cho ta bận tâm, cái gì sông không biết đến không đáng để ta tìm hiểu. Trời đất ơi, có những lần chỉ bọn tớ với nhau, tớ và dòng sông ấy mà! Bất kể mùa đông hay mùa hè, mùa xuân hay mùa thu, lúc nào cũng vui như hội. Khi lũ lên vào tháng hai, kho và tầng hầm nhà tớ đều ngập cả, còn dòng nước đục ngầu chảy qua cửa sổ buồng ngủ đẹp nhất của tớ. Khi nước rút đi, chừa lại những mảnh bùn có mùi như món bánh nho khô, thân cây cói và cỏ dại làm tắc các lạch nước, tớ lại thủng thủng đi kiếm thức ăn tươi hay mấy món đồ con người đã bắt cần vớt đi trong khi chèo thuyền.

– Như thế nghe có vẻ hơi tẻ nhạt phải không? – Chuột Chũi đánh liều hỏi. – Chỉ có cậu và dòng sông thôi, không còn ai để nói dăm ba điều sao?

– Không có ai ấy hả? À, cậu mới đến đây nên không biết đấy thôi. Hiện giờ hai bên bờ sông đã đông lắm rồi, người ta đang phải kéo nhau chuyển đi ấy chứ! Ô không, ngày xưa thì chẳng hề có chuyện như thế này đâu.

Rái cá, chim bói cá, chim lặn, gà nước¹... tất cả bọn họ suốt ngày muồn rủ rê cậu la cà với họ, làm như người ta lúc nào cũng rồi rã không bằng.

– Cái gì ở đằng kia thế?

Chuột Chũi hỏi, giơ tay chỉ về phía cánh rừng rậm rạp như cái khung sẫm màu cho cánh đồng phì nhiêu bên sông. Chuột Sông trả lời hết sức qua quýt:

– Đằng kia hả? Ô, đó là Rừng Hoang. Dân bờ sông như tớ chẳng mấy khi tới đó.

– Những người sống trong rừng không... không được tốt lắm sao? – Chuột Chũi hỏi có phần hơi hồi hộp.

– Ái-chà-chà! Để xem nào! Họ nhà sóc đều tốt cả. Thỏ thì chỉ được một số thôi, họ hàng nhà ấy vốn phức tạp mà. Và đương nhiên còn bác Lửng sống chính giữa rừng, có các vàng bác ấy cũng chẳng bao giờ chịu chuyển đi nơi khác. Ôi, bác Lửng đáng mến! Chẳng có ai dám làm phiền bác ấy đâu, mà tốt nhất là người ta không nên chõ mũi vào làm gì.

– Vậy ai mà lại làm phiền bác ta?

– À, tất nhiên... còn có... những tên khác nữa, – Chuột Sông lưỡng lự đáp, – chồn nâu này, chồn éc-min này, cáo này, đại loại thế. Họ đều là bạn tốt của tớ. Lần nào gặp nhau bọn tớ cũng la cà hết cả ngày. Nhưng phải thừa nhận là thỉnh thoảng họ biến đi đâu mất, thế nên, hừm, cậu không thể hoàn toàn tin cậy tụi đó được, thật đấy!

---

1. Một loại chim nhỏ lông ngắn màu vàng đỏ, sống gần sông.

Chuột Chũi hiểu rằng cứ nói mãi về cái rắc rối rất có thể sẽ gặp phải ấy, thậm chí chỉ cần bóng gió ám chỉ đến nó thôi, đã là làm trái phép giao tiếp thông thường của giới động vật rồi. Nó không thắc mắc nữa và lại hỏi:

– Còn bên kia Rừng Hoang thì sao? Cái chỗ toàn xanh xanh mờ mờ kia kia! Có phải là những ngọn đồi không? Lại có cái gì trông như khói nhà dân, hay chỉ là mây thôi nhỉ?

– Bên kia Rừng Hoang là Thế Giới Rộng Lớn. Nhưng cả cái thế giới ấy nào có can hệ gì đến bọn mình đâu. Tổ chưa bao giờ ra đến ngoài đó, và tổ sẽ chẳng bao giờ đi đâu! Khi nào hiểu ra rồi cậu cũng sẽ nghĩ như tổ thôi. Mà thôi, đừng bao giờ nhắc đến chuyện này nữa nhé! Còn bây giờ, cậu xem, cuối cùng ta đến được chỗ có thể dừng lại ăn trưa được rồi.

Hai chú chuột đã rẽ khỏi dòng chảy chính và chèo thuyền vào một nơi thoạt trông như một cái hồ nhỏ trên đất liền vậy. Cỏ mọc xanh rì trên lớp đất thoai thoải bao quanh bờ. Chúng lờ mờ trông thấy cả những đám rể cây nâu sậm ngoằn ngoèo như rắn dưới mặt nước trong veo. Có một cái đập nước ở ngay trước mặt. Dòng nước xiết va vào đập, dội lại thành những đám bọt trắng xóa, lấp lánh dưới ánh mặt trời. Bánh xe của một cối xay có đầu hồi màu xám liên tục quay không biết mệt mỏi. Bầu không khí tràn ngập tiếng róc rách đều đều êm dịu. Thỉnh thoảng bánh xe quay chậm lại, phát ra tiếng kèn kẹt khe khẽ, nghe rõ vui tai. Cảnh đẹp như tranh! Chuột Chũi cứ đứng ngây người, nắm hai chân trước lại với nhau mà xuýt xoa:

– Ôi chao! Ôi chao!

Chuột Sông chèo nhanh, ép mạn thuyền vào bờ, giúp anh bạn Chũi vụng về lên bờ an toàn rồi xách làn thức ăn tới. Chuột Chũi khẩn khoản muốn tự mình bày biện bữa trưa và Chuột Sông rất sẵn lòng chiều bạn. Nó nằm dài xuống cỏ thư giãn chốc lát trong khi anh bạn mới háo hức lôi một tấm khăn lớn ra trải, lần lượt mở tất cả các gói đồ ăn bí ẩn và sắp xếp xem món này bày cạnh món kia đã hợp lí hay chưa. Nó vẫn còn luôn miệng “Ôi chao! Ôi chao!” mỗi lần khám phá ra một món mới. Xong xuôi, Chuột Sông bảo:

– Nào, ta chén thôi!

Chuột Chũi hoan hỉ tán thành. Nó bắt đầu dọn nhà từ sớm tinh mơ, xưa nay người ta vẫn làm thế mà, nên chưa ăn uống gì cả. Vả lại, sáng nay nó đã chứng kiến nhiều điều mới lạ quá, nên có cảm giác mấy ngày liền đã trôi qua rồi.

Và khi hai cái dạ dày đói ngấu đã dụ bột phần nào, đôi mắt Chuột Chũi thôi không dán vào la liệt đồ ăn nữa mà ngược nhìn lên ngó xung quanh. Chuột Sông bèn hỏi:

– Cậu nhìn gì thế?

– Tố nhìn theo một cái dải bong bóng từ nãy tới giờ cứ chạy trên mặt sông. Nó bắt ngay vào mắt tớ, trông ngộ ghê.

– Bọt bong bóng à? Ô hô!

Chuột Sông hào hứng reo lên, điệu bộ ra chiều hớn hở lắm.

Một cái mõm to lấp lánh dưới ánh mặt trời hiện ra ở rìa sông, và Rái Cá nhảy khỏi mặt nước, lắc mình thật mạnh cho khô. Nó nhìn đồng thức ăn ê hề và kêu lên:

– A! Có hai gã tham ăn. Chuột Sông ơi, cậu tiệc tùng linh đình ở đây mà không thèm mời tớ hả?

– Chuyển đi chơi này là hoàn toàn ngẫu hứng thôi!
– Chuột Sông giải thích. – Nhân tiện, tớ giới thiệu, đây là bạn tớ, Chũi!

– Rất hân hạnh được làm quen với cậu, tớ là Rái Cá.

Hai con vật làm thân ngay. Rái Cá nói tiếp:

– Hôm nay đi đến đâu cũng thấy ríu ra ríu rít! Hình như thiên hạ kéo nhau ra sông hết thì phải! Tớ cố tìm đến chỗ ao tù nước đọng này, tưởng được yên thân, thế mà lại đụng ngay các cậu. Ôi, đùa chút thôi mà, chú các cậu cũng biết là tớ không có ý trách gì các cậu.

Chợt có tiếng sột soạt phát ra từ một bụi cây mà lá mọc từ mùa xuân năm ngoái vẫn còn xanh um. Một cái đầu lông đen sọc trắng nhô lên.

– Bác Lửng ơi, tới đây! – Chuột Sông gọi.

Lửng tiến lên vài bước, miệng lẩm bẩm: “Hừ, lại tụ tập à!”, rồi quay lưng biến đi đâu mất.

Chuột Sông vẫn mãi nhìn theo, thất vọng nói:

– Bạn bè gì mà kì cục! Lúc nào cũng xa lánh mọi người! Từ giờ đến hết ngày thì đó ai gặp nổi bác ta. Rái Cá ơi, cậu đã gặp ai trên sông thế?

– Gặp Cóc chứ ai! Cậu ta diện bộ đồ thể thao mới, đi một loại thuyền mới toanh, cái gì cũng mới.

Chuột Sông và Rái Cá nhìn nhau phá ra cười. Rồi Chuột Sông nói:

– Một đạo Cóc chỉ mê mẩn chèo thuyền. Chán chèo thuyền, cậu ấy đi thuyền thúng. Đạo đó cứ lang thang cả ngày với cái thuyền thúng và làm rối tinh mọi thứ lên thì cậu ta khoái chí lắm. Năm ngoái lại là nhà thuyền nhỉ! Cậu ấy kéo cả lũ mình lên nhà thuyền ở, và bọn mình đã phải giả vờ là thích lắm. Cứ tưởng là từ đấy trở đi cậu ta sẽ mãi trong nhà thuyền ấy. Thế mà y như rằng là Cóc lại chán và đâm đầu vào những thứ mới.

– Dù sao thì cậu ấy vẫn là anh bạn tốt! – Rái Cá ngẫm nghĩ rồi nhận xét. – Chỉ phải cái tội sớm nắng chiều mưa, nhất là những lúc cậu ấy đi thuyền.

Từ chỗ chúng ngồi có thể thoáng trông thấy nhánh sông chính. Đúng lúc đó có một chiếc thuyền lướt qua tầm mắt. Người chèo thuyền dáng mập lùn đang mồm môi mồm lợi chèo, nước bắn tung tóe và thuyền chòng chành dữ dội. Chuột Sông đứng bật dậy gọi nhưng Cóc – vì đúng là Cóc thật – lắc đầu và chỉ chuyên chú vào việc mình đang làm.

Chuột Sông lại ngồi xuống, nói:

– Cứ chèo kiểu thế thì chỉ cần một phút nữa thôi cậu ấy sẽ rơi xuống sông.

– Chứ còn gì nữa! – Rái Cá tùm tùm cười. – Tớ đã kể cho cậu nghe câu chuyện tuyệt hay về Cóc và người giữ khóa chưa nhỉ? Chuyện là thế này nhá: Cóc...

Một anh chàng phù du đang lang thang bỗng đột ngột đổi hướng bơi ngược dòng chảy, theo đúng kiểu

bắm sinh “ta đây cóc thềm sợ!”. Xoáy nước cuộn lên và “oap!” chẳng còn thấy anh bạn phù du ấy đâu nữa.

Cũng chẳng thấy Rái Cá đâu.

Chuột Chũi cúi xuống nước tìm. Giọng Rái Cá kể chuyện vẫn còn du dương trong tai nó, thế mà mảng cỏ chỗ Rái Cá vừa nằm dài giờ đã trống trơn. Nhìn ra tít phía chân trời xa kia cũng chẳng thấy bóng dáng con rái cá nào.

Nhưng lại xuất hiện một dải bọt bong bóng trên mặt sông.

Chuột Sông ngậm miệng ngân nga một điệu nhạc; còn Chuột Chũi thì nhớ ra rằng có quy ước bất thành văn giữa các loài vật, không cho phép bất cứ kiểu bình luận nào về bạn bè người khác nếu biến mất đột ngột vào bất kì lúc nào, vì bất kì lí do gì, hoặc chẳng vì lí do gì sất.

– Nào, nào, chúng ta về thôi. Hai đứa mình ai nên dọn dẹp các thứ cất vào giỏ đây nhỉ?

Chuột Sông ê a nói, có vẻ chẳng tha thiết gì cái việc dọn dẹp ấy. Chuột Chũi nhanh nhẩu:

– Để tót!

Tất nhiên là Chuột Sông nhường lại cho anh bạn Chũi rồi.

Dọn đồ vào giỏ xem ra chẳng thú vị bằng lấy các thứ từ trong giỏ ra. Đúng là vậy đấy. Nhưng Chuột Chũi thì nhất quyết thấy cái gì cũng hay hay. Vừa đóng giỏ lại, thắt dây chắc chắn cẩn thận xong, nó chợt thấy có cái đĩa trên bãi cỏ, thế là phải dỡ ra, sắp xếp lại từ đầu. Vừa xong thì Chuột Sông chỉ cho nó

một cái đĩa nằm ở chỗ mà ai cũng có thể thấy được. Và rồi, trời ạ, Chuột Chũi còn ngồi lên nguyên một lọ mù tạt mà không hề hay biết. Cuối cùng, chẳng hiểu sao mọi thứ rồi cũng đầu vào đấy, mà chẳng có ai bực dọc tí ti.

Mặt trời buổi chiều xuống thấp dần khi Chuột Sông mơ màng khoan thai chèo thuyền về nhà, miệng lẩm nhẩm những điều thơ mộng cho một mình mình nghe, và chẳng mấy để ý đến Chũi. Anh chàng này còn đương no căng bụng vì bữa trưa, trong lòng tràn ngập sự hài lòng và hân hoan. Và nó cảm thấy như thể chiếc thuyền này chính là nhà mình vậy (đúng là nó nghĩ như thế đấy!). Rồi không thể chờ đợi thêm nữa, nó nói:

– Chuột Sông ơi, để tớ chèo thuyền một lát nhé, ngay bây giờ được không?

Chuột Sông lắc đầu mỉm cười bảo:

– Anh bạn trẻ ơi, giờ chưa được đâu! Đợi đến lúc cậu học vài buổi đã. Chèo thuyền trông có vẻ dễ nhưng thật ra không đùa được đâu.

Chuột Chũi im lặng, nhưng trong lòng nó cảm thấy mỗi lúc một ghen tị vì Chuột Sông chèo thuyền trông vừa khoan thai mềm mại vừa nhịp nhàng dứt khoát. Thói tự phụ thì thâm bảo nó rằng nó cũng có thể làm được như vậy. Thế là nó bật dậy nắm lấy mái chèo, đột ngột quá làm Chuột Sông, còn đương mơ màng nhìn ngắm mặt nước và lẩm nhẩm những chuyện thơ mộng, bị bất ngờ nên ngã ngửa ra sau, chân khua chới với. Còn Chuột Chũi thì đắc thắng ngồi ngay vào chỗ đó, lấy hết tự tin khỏa mạnh mái chèo.

Chuột Sông lồm cồm ở sàn thuyền kêu toáng lên:

– Dừng lại ngay, cậu ngốc như lừa ấy! Chèo thế không được, lật thuyền mất!

Chuột Chũi vung mái chèo khỏa mạnh xuống nước nhưng trật lất. Nó chới với thấy mình như lộn lên cao quá đầu và ngã nhào lên anh bạn Chuột Sông đang nằm sóng soài trên sàn thuyền, sau đó thì – ÒM!

Thuyền trôi đàng thuyền, còn Chuột Chũi phải vật lộn với dòng nước.

Trời ọ, nước sao mà lạnh thấu da thấu thịt! Nước chảy vào tai khi nó chìm dần, chìm dần. Mặt trời chói lòa trên đầu khi nó ho sặc sụa cố ngoi được lên khỏi mặt nước. Rồi tất cả chỉ còn nỗi tuyệt vọng đen tối khi nó chìm ngấm lặn nữa. Đúng lúc ấy một bàn tay quả quyết tóm lấy gáy nó. Là Chuột Sông. Rõ ràng là Chuột Sông đang phá ra cười. Chuột Chũi cảm thấy cánh tay và bàn tay Chuột Sông quàng quanh cổ nó đang rung rung vì cười.

Chuột Sông vớ lấy hai mái chèo, một cái kẹp vào nách Chuột Chũi, cái kia kẹp vào nách mình. Nó bơi sau, gắng sức đẩy anh bạn Chũi đã rã rời chân tay bơi trước. Vào bờ, nó kéo Chuột Chũi lên, đặt bạn nằm trên lớp đất mềm dễ chịu.

Trong khi xoa bóp chân tay mình mấy, vuốt bớt nước trên người Chũi, Chuột Sông nói:

– Nào, dậy thôi anh bạn, dậy chạy xuống con đường mòn kia cho nóng người lên và khô lại, còn tớ đi mò cái làn đựng đồ ăn đây.

Anh chàng Chuột Chũi ỉu xiu, ướt nhè ướt nhẹp khắp người còn trong lòng xấu hổ vô cùng, bước thấp bước cao chạy cho tới khi lông hầu như khô hết. Trong khi đó Chuột Sông lại nhảy ùm xuống nước tìm con thuyền, lật nó lại rồi đẩy vào bờ. Rồi nó lần lượt thu gom những món đồ trôi nổi trên mặt nước, và cuối cùng nó cũng mò được cái làn đựng đồ ăn trưa, vừa mệt bỏ hơi vừa bơi vào bờ.

Tất cả đã sẵn sàng để đi tiếp, Chuột Chũi thất thủ tiến về phía đuôi thuyền và ngồi xuống. Thuyền rời đi, nó cất tiếng lí nhí lạc đi vì xúc động:

– Chuột Sông hào hiệp ơi, thật lòng xin lỗi cậu. Tớ là đồ ngu xuẩn vô ơn. Cứ nghĩ rằng có thể mình đã làm mất cái làn đẹp đẽ ấy là tớ hối hận vô cùng. Ừ tớ đúng là đồ con lừa, đồ con lừa ngu ngốc! Cậu bỏ qua chuyện này và tha thứ cho tớ nhé! Mọi chuyện vẫn như trước có được không?

Chuột Sông vui vẻ đáp:

– Ổn cả rồi mà, cậu Chúa phù hộ cho cậu! Một chút ướt át với một con chuột sông như tớ thì có nhằm nhò gì. Hầu như ngày nào tớ cũng ở dưới nước nhiều hơn là trên bờ đấy. Đừng bận tâm lo lắng gì về chuyện đã qua nữa nhé. Mà xem nào, tớ thật lòng muốn cậu ghé vào nhà tớ dăm ba hôm. Nhà cửa tuềnh toàng tiêm tiêm thôi, cậu biết đấy, không giống nhà cậu Cóc đâu, à mà cậu chưa đến đó nhỉ! Dù sao tớ luôn sẵn lòng giúp cậu cảm thấy thoải mái. Rồi tớ sẽ dạy cậu chèo thuyền này, bơi này. Chẳng mấy chốc mà cậu sẽ thành thạo sông nước chẳng kém gì bọn tớ.

Chuột Chũi nghe những lời chân thành giản dị ấy thì cảm động lắm, đến nỗi nó chẳng biết nói gì đáp lại nữa. Nó lặng lẽ lấy mu bàn tay quệt mặt, hai giọt nước mắt. Chuột Sông ý tứ quay đi nhìn chỗ khác. Chuột Chũi nhanh chóng lấy lại tinh thần, thậm chí nó còn mạnh dạn đối đáp mấy câu với đôi gà nước đang thì thầm cười cợt với nhau về bộ dạng te tua của nó.

Về đến nhà, Chuột Sông nhóm một đống lửa nóng rực, đỡ Chuột Chũi ngồi vào cái ghế bành ngay trước lò sưởi, lấy cho nó bộ quần áo ngủ, đôi dép lê, và kể cho nó nghe những câu chuyện về dòng sông mãi cho tới lúc ăn bữa khuya. Đối với con vật luôn sống trong lòng đất như Chuột Chũi, đó quả là những câu chuyện li kì hấp dẫn. Chuyện về đập nước, về những trận lụt bất ngờ, những đôi gò mấp mô, về những tàu thủy hơi nước biết ném chai lọ – chỉ ít chắc chắn chai lọ đã bị ném ra từ những con tàu này, nên dám là tàu biết ném chai lọ lắm. Còn có cả chuyện về đám cò diệc thường kén chọn bạn bè, về những hành trình phiêu lưu xuôi các lạch nước, về chuyến đi bắt cá đêm với Rái Cá, hay những cuộc dã ngoại ngoài đồng với bác Lửng. Bữa ăn khuya ấy quả là vui vẻ và ngon lành nhất đời, chẳng mấy chốc, Chuột Chũi đã buồn ngủ díp hết cả mắt lại, và ông bạn chủ nhà chu đáo hộ tống nó lên căn buồng ngủ đẹp nhất trên gác. Chũi đặt mình xuống với tất cả hài lòng thư thái, và biết chắc rằng người bạn mới của nó, Dòng Sông, đang nhịp nhàng vỗ sóng ngay bên ngoài ô cửa kia.

Đối với chàng Chuột Chũi đương bỏ ngõ như chú chim non mới xổ lồng, hôm đó chỉ là ngày đầu tiên

trong số rất nhiều ngày kế tiếp mà hôm sau dài hơn, nhiều điều thú vị hơn hôm trước, trong khi mùa hè rực rỡ mãi miết trôi. Chuột Chũi học bơi, học chèo thuyền, hòa mình vào niềm vui được trôi theo dòng nước, và những lúc nghỉ ngơi, nó hướng đôi tai về phía đám lau sậy, dường như nghe được điều gì đó mà ngọn gió thổi qua đây vẫn thầm kể.